

Lägesrapport Funca

Beskrivning av arbetsverktyget Funca:

Funca är ett projekt som har drivits genom Region Skåne och som på uppdrag av Socialdepartementet har byggt upp ett datorstöd/verktyg för funktionshinderverksamheter och är ett webbaserat datorstöd och syftet med verktyget är att öka brukarens delaktighet och självbestämmande. Till strukturen påminner det om det kvalitetsregister som finns inom demensvården (BPSD-registret) men är anpassat till funktionshinderverksamheter. Syftet med verktyget är att öka brukarens delaktighet och självbestämmande bland annat genom att minska förekomsten av tvångs- och begränsningsåtgärder, minska förekomsten och allvarlighetsgraden av utmanande beteende, minska förekomsten av olämpliga läkemedel samt utveckla personalens arbetsmetoder och teamarbete. Målgruppen är vuxna personer med kognitiv funktionsnedsättning, personkrets 1 och 2 och som har insatser enligt LSS. Verktyget ska också möjliggöra för brukare att vara delaktiga i planering och utvärdering av sina stödinsatser. Personalen kan följa statistik på sin enhet och jämföra sig med aggregerad data från sin kommun, sitt län samt hela riket. Detta kan sedan användas till ett lokalt förbättringsarbete.

För att börja arbeta med Funca måste personalteamerna gå en 2,5-dagarsutbildning för att bli administratörer. Utbildningen utformas med bland annat Socialstyrelsens Kunskapsstöd "Att förebygga och minska utmanande beteende i LSS-verksamhet" som grund. I ett nästa steg utbildas kommunanställda certifierade utbildare som kommer fortsätta att utbilda i kommunen och hjälpa till att driva implementeringen.

Idag används Funca i 59 kommuner samt hos 10 privata utförare. Funca har idag 1600 användare, inom 400 aktiva enheter och det finns 87 certifierade utbildare i Sverige.

Kunskapsdag om det webbaserade arbetsverktyget Funca

Region Dalarna anordnade den i maj 2019 en kunskapsdag om verktyget Funca. Ett 70 tal personer deltog från länets kommuner och region. Sigrid Kulneff, projektledare för Funca, Region Skåne berättade om verktyget och hur det används. Carina Eriksson, enhetschef Älvdalens kommun samt Marita Baekkelund, enhetschef Rättviks kommun berättade om sina erfarenheter av att ha utbildat i och infört verktyget Funca i sina respektive verksamheter. Kari Jess, Fil.dr. Socialt arbete samt univ.lektor, Högskolan Dalarna, redogjorde för den pågående utvärderingen av verktyget Funca ur ett brukar- och delaktighetsperspektiv.

Genomlysning av arbetsmetoden Funca i Uppsala kommun

Förvaltningsledningen i Uppsala kommun har begärt en genomlysning av arbetsverktyget Funca. Bakgrunden till genomlysningen var att brukarorganisationen Funktionsrätt Sverige i oktober 2018 inkom med en skrivelse där de begärde att användningen av Funca inom omsorgsförvaltningens verksamheter skulle stoppas. Organisationen menade att Funcas metod utgår från ett medicinskt synsätt, vilket strider mot det medborgarperspektiv som ska genomsyra svensk funktionshinderpolitik.

Syftet med genomlysningen var att ta fram ett beslutsunderlag till omsorgsförvaltningens ledning som utifrån genomlysningen skulle besluta om Funca ska fortsätta användas eller inte. Bland annat skulle utredaren intervjua brukare/företrädare om deras upplevelse av Funca, omvärldsbevaka bland annat hur andra kommuner arbetar med Funca samt brukarorganisationers uppfattning om verktyget/arbetsmetoden.

Det som framkommit i samband med utredarens kontakt med Socialstyrelsen ligger till grund för att man stoppat användandet av Funca-verktyget i Uppsala kommun. Socialstyrelsen anger följande problematiska områden kring Funca:

- Arbetsverktyget är ursprungligen framtaget för en helt annan målgrupp (äldre personer med demenssjukdom)
- Bristande kompetens hos de som genomför kartläggningen (baspersonal)
- Socialstyrelsen anser att kartläggningen genomförs utan brukarens delaktighet och inflytande

- Socialstyrelsen anser inte att Funca är förenligt med Socialstyrelsens kunskapsstöd "Att förebygga och minska utmanande beteende i LSS-verksamhet

100 medarbetare har genomfört utbildningen i Uppsala kommun (verksamhetschefer, hälso- och sjukvårdspersonal samt baspersonal).

Erfarenheter från personal och chefer i verksamheterna är positiva och genomlysningen har visat att Funca-verktyget har tillfört mycket positivt till verksamheterna. Även om inte arbetet med bedömningsinstrumentet NPI-ID, kartläggningarna samt dokumentationen i Funca-verktyget fortsätter kommer man att arbeta vidare med andra delar i Funca.

Högskolan Dalarnas uppdrag gällande Funca

Följeforskningen/processutvärderingen av Funca i Älvdalen och Rättvik är i ett slutskede. Senast i januari 2020 ska Högskolan Dalarna återrapportera fölieforskningen till Region Dalarna och berörda verksamheter.

Sammanfattning

För att kunna ta ställning till ett generellt införande av Funca-verktyget i Dalarna är vår rekommendation att man behöver ta reda på mer om Funca, bland annat mot bakgrund av vad som framkommit i genomlysningen från Uppsala kommun. Flera frågeställningar står obesvarade:

- Ta reda på vad som ligger till grund för Socialstyrelsens ställningstagande gällande Uppsala kommuns genomlysning.
- Belysa hur Funca har fallit ut i fler kommuner utanför regionen.
- Föra samtal med brukarrörelsen och dess uppfattning/inställning till Funca.

Avdelningen Hälsa och välfärd föreslår därför fortsatt utredning av Funca och Styrgruppen beslutade på beredningsmöte 190926 att ärendet bör hänvisas till Omvårdnadsrådet för prövning.

Maria Ekelöf
Utvecklingsledare

Bilagor

Bilaga 6a Genomlysning av arbetsmetoden Funca, Uppsala kommun